

Kultur- og likestillingsdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Dato: 30.09.22

Innspill fra Musikkontoret Nord til arbeidet med kunstmeldingen

Musikkontoret Nord (tidl. RYK) er et samarbeid mellom den regionale bransjesatsingen i Tromsø, Nordnorsk Jazzsenter i Bodø og Folkemusikk Nord i Målselv, alle er landsdelsdekkende. Vi legger til rette for gode samarbeid og bygging av nødvendige strukturer i nord, og er en del av det nasjonale nettverket av musikkontorer. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med meldingen, og tar utgangspunkt i spørsmålene stilt på Departementets nettside:

1. Hva kan gjøres for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

Det aller viktigste svaret på dette er en mye kraftigere satsing på det frie feltet.

Å være frilanser/selvstendig næringsdrivende (videre kalt frilanser) utøver i nord er et lappeteppes av mange prosjekter, engasjementer og kanskje små stillingsbrøker i undervisning e.l.

Det må stilles økonomiske ressurser til rådighet for å utvikle prosjekter og ensembler, men det er også viktig med lengre engasjementer/prosjekter som gir mer tid til kunstnerisk utvikling og formidling, og mindre tid på søknader og rapportering.

Da er det viktig at våre musikkinstitusjoner som Arktisk Filharmoni, Hærens musikkorps, Musikk i Nordland og Scene Nord også bruker frilansere i sine produksjoner, og at de er flinke til å bruke musikere i sin nærhet/region. Scene Nord sin struktur med små ensembler og mange produksjoner er en god modell, som gir mange viktige oppdrag også for landsdelens frilansmusikere.

Nordnorsk Jazzsenter har i en årrekke arbeidet for å få finansiert et regionalt, profesjonelt ensemble innen jazz/improvisasjon, Nordnorsk Jazzensemble. Dette ensemblet bidrar til nyskaping gjennom nyskrevet musikk og faglig/kunstnerisk utvikling for regionens musikere med prosjekt som strekker seg over lengre perioder. Et fast finansiert ensemble skal gi profesjonelle musikere og komponister i landsdelen utfordringer og mulighet for kunstnerisk vekst, samt gi et tilbud til publikum i og utenfor landsdelen som ikke finnes i dag. Dette vil være et veldig viktig musikkprosjekt som gir nye arbeidsplasser – i lappeteppet til mange musikere – og kompetanseutvikling i landsdelen, samt sikre forutsigbare driftsforhold og profesjonelle betingelser for produksjon og formidling.

Vi må styrke alle ledd i musikkbransjen i nord og tilby våre utøvere administrativ støtte. Det er behov for å øke den brede produsentkompetansen i Nord-Norge, og få fram flere gode produsenter/ kulturentreprenører til kulturproduksjon da de er en stor mangelvare. Det må kunne tas høyde for utgifter til produsentleddet og tilhørende arbeidsoppgaver i søknader om tilskudd og andre støtteordninger. Det må i større grad legges til rette for at kulturprodusenter/entreprenører kan søke tilskudd til utvikling av prosjekter i samarbeid med utøvende kunstnere.

For Nord-Norge er det også viktig at tilskuddsordninger tar høyde for avstandene i landsdelen, ikke minst de store reisekostnadene for å utvikle og gjennomføre prosjekter.

Utdanning i nord er viktig for å rekruttere til kulturarbeidsplasser og kompetanse i nord. Det er stadig kamp om MDD-linjene ved de videregående skolene, og vi må klare å sikre disse tilbudene selv om årskullene noen ganger blir små. Vi må sikre at landsdelen har kunst- og kulturtilbud i hele utdanningsløpet.

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk?

De nasjonale stipendordningene må forsterkes. Det må skje parallelt med styrking av konsertarrangørene. Nord-Norge må ha et godt arrangørnettverk for å utvikle regionale musikere og artister, og for å ta imot konsertproduksjoner på et profesjonelt nivå, på tvers av sjanger. Det er dårlig økonomi hos mange små og mellomstore helårsarrangører og festivaler, og det er avgjørende at utøverne får tilstrekkelig betalt for arbeidet. Verdien og kompetansen som ligger hos utøverne i det frie feltet må i større grad tydeliggjøres ovenfor arrangører og publikum, dette for å bevisstgjøre at profesjonell kunst og kultur koster og tar tid. Langsiktighet og forutsigbarhet er viktig her.

Flere oppdrag til frilansere gjennom de større, etablerte institusjonene vil gi bedre vilkår, da disse bruker Creos satser og gir trygghet for betaling og gode rammer rundt.

3. Hva kan gjøres for å bedre kunstneres tilgang til sosiale rettigheter?

Pandemien viser at kunstnere, og ikke minst frilansere, faller mellom de fleste stolene. Organisasjonsform er vanskelig i vårt felt, og det som var en god oppskrift for tre år siden, viste seg å slå helt feil ut under pandemien – og omvendt.

Selvstendig næringsdrivende (de vi kaller frilansere) må ha sosiale rettigheter som vanlige arbeidstakere. Lengre engasjementer gjennom større institusjoner bør kunne gjøres som lønnsinntaker og ikke i næring. Det bør utredes om Kunstnerkollektiv, Musikeralliansen, Employ, Skuda og lignende ordninger kan være en løsning med tanke på bedre sosiale rettigheter og en administrativ avlastning. Videre viser vi til og støtter Creo sitt innspill på dette punktet.

4. Hvordan sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet?

Prinsippet om armlengdes avstand står sterkt i Norge, og dette må vi tviholde på.

Harstad kommune er friby for forfulgte musikere, og Scene Nord og andre miljøer har bidratt sterkt til at dette er blitt et viktig og positivt tilskudd i landsdelen. Fribymusikerne minner oss på hvordan kunstnere ute i verden må kjempe for retten til å uttrykke seg, noe som gir oss et viktig perspektiv på vår egen virksomhet.

5. Hvordan sikre at kunstnerbefolkningen gjenspeiler vårt mangfoldige samfunn?

Det finnes en rik folkemusikktradisjon i den nordligste landsdelen, der norsk, samisk, kvensk og russisk kultur har levd sammen på tross av avstand og landegrensener. I tillegg finnes et mangfold av nye sjangere og uttrykk som inspireres av det tradisjonelle. Dette har dyp forankring i kulturarven her nord.

Fargespill/Flere farger har god aktivitet i mange byer i nord, og det er en markant satsing på gang de neste årene. Tromsø får i år en ny Tromsø World Festival, og i Målselv har JM Norway arrangert Ethno Arctic i samarbeid med Kalottspel/Folkemusikk Nord de to siste årene.

Den samiske kunsten og kulturen har lenge hatt god utvikling og blir mer og mer synlig, og de siste årene har kvensk språk og kultur fått mer fokus. Det nyetablerte Kvääniteatteri er et viktig profesjonelt steg for å synliggjøre det kvenske. Nordnorsk Jazzsenter har satt i gang et tett samarbeid med ulike kvenske miljø og Nordnorsk Jazzensemble jobber med en større kvensk

produksjon. Dette er viktig utviklingsarbeid, og det trengs stor bredde i dette arbeidet framover.

6. Hvordan bidra til økt internasjonalt samarbeid?

I nord har vi lange tradisjoner for internasjonalt samarbeid. Både samisk og kvensk kultur og kunst er i seg selv internasjonal, og da er det viktig at landegrensene skaper minst mulig begrensninger på samarbeidene.

Barentssamarbeidet har i lang tid vært en viktig kanal for internasjonalt samarbeid mot øst. Dette ligger for tiden helt dødt, med unntak av noe dialog mellom enkeltkunstnere. Det er likevel viktig at det legges til rette for samarbeid på Nordkalotten, og her kan EU-/ Interreg-prosjekter være en mulighet. De siste årene har Musikkontoret Nord, sammen med Scene Nord vært med i Interreg-prosjektet Arctic Pulse, som har nedslagsfelt i de nordlige områdene i Sverige, Finland og Norge. Prosjektet skal stimulere til økt konsert- og turnévirksomhet, mer bruk av regional kunst og kultur i reiselivet, og nettverksbygging, på tvers av landegrensene. Prosjektet har særskilt fokus på samisk musikk og folkemusikk, og et eget program for yngre utøvere/talenter kalt Arctic Talents. Det søkes nå om ny prosjektperiode der vår felles kulturarv får et enda sterkere fokus.

Musikkontoret Nord vil med vår satsing Northern EXPO hjelpe eksportklare musikere i nord til å nå utover landets grenser, uten å måtte gå via en av de større byene i sør. For å få dette til å gli trenger vi en sterkere bransje i nord. Responsen vi får på dette arbeidet viser oss at vi har mange gode historier å fortelle fra nord, folk der ute er nysgjerrig på nord, og vi bør formidle og selge disse historiene!

Vennlig hilsen

Ulla-Stina Wiland

På vegne av Musikkontoret Nord